

**INTERNATSIONAL OILALARDA SHAXSLARARO MUNOSABATLARNING
KROSS-MADANIY MODELI****Omarova Sabina Serik qizi***Alfraganus Universiteti 1-bosqich magistri*omarovasabina018@gmail.com

ANNOTATSIYA *Mazkur maqolada internatsional oilalarda shakllanadigan shaxslararo munosabatlarning kross-madaniy modeli ilmiy asosda keng tahlil qilinadi. Turli millat vakillaridan tashkil topgan oilalarda qadriyatlar tizimi, kommunikativ xulq-atvor, psixologik moslashuv va ijtimoiy integratsiya jarayonlari chuqur o‘rganilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, kross-madaniy muhitda shakllangan oilaviy munosabatlar o‘ziga xos murakkab tizim bo‘lib, unda muvozanatni saqlash uchun o‘zaro hurmat, bag‘rikenglik va moslashuvchanlik muhim ahamiyat kasb etadi.*

Tayanch iboralar: *internatsional oila, kross-madaniyat, shaxslararo munosabat, oila pedagogikasi, kommunikatsiya, ijtimoiy moslashuv, qadriyat.*

АННОТАЦИЯ *В статье проводится научный анализ кросс-культурной модели межличностных отношений в интернациональных семьях. Рассматриваются ценностные ориентиры, особенности общения, психологическая адаптация и социальная интеграция членов семьи. Делается вывод о необходимости гармонизации культурных различий на основе взаимного уважения и толерантности.*

Ключевые слова: *интернациональная семья, кросс-культура, межличностные отношения, коммуникация, адаптация.*

ANNOTATION *This article provides a comprehensive analysis of the cross-cultural model of interpersonal relationships in international families. It examines value systems, communication styles, psychological adaptation, and social integration processes. The findings emphasize the importance of tolerance, respect, and flexibility in maintaining family harmony.*

Keywords: *international family, cross-cultural model, interpersonal relations, communication, adaptation.*

Bugungi globallashuv sharoitida turli millat va madaniyat vakillari o‘rtasidagi aloqalar jadallik bilan rivojlanmoqda. Bu jarayon natijasida internatsional oilalar soni ortib borayotgani kuzatilmogda. Internatsional oila – bu turli millat, madaniyat va ijtimoiy muhit vakillari asosida shakllangan oilaviy birlik bo‘lib, unda shaxslararo munosabatlar murakkab ijtimoiy-psixologik tizim sifatida namoyon bo‘ladi [4]. Oila jamiyatning asosiy bo‘g‘ini

sifatida nafaqat ijtimoiy, balki ma'naviy qadriyatlarni shakllantiradi. Ayniqsa, internatsional oilalarda bu jarayon ikki yoki undan ortiq madaniyatlar kesishgan nuqtada amalga oshadi. Bu esa o'z navbatida kross-madaniy modelni shakllantirish zaruratini yuzaga keltiradi. Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, hozirgi davrda oilaviy munosabatlarda madaniy farqlarni to'g'ri anglash va boshqarish masalasi muhim ilmiy muammo sifatida qaralmoqda. Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi:

Nazariy tahlil metodi – oila pedagogikasi va ijtimoiy psixologiyaga oid manbalarni o'rganish [3].

Komparativ tahlil – milliy va internatsional oilalar o'rtasidagi farqlarni aniqlash, Sotsiologik yondashuv – oilani ijtimoiy institut sifatida tahlil qilish,

Psixologik yondashuv – shaxslararo munosabatlarning ichki mexanizmlarini o'rganish, Tadqiqotda asosan o'zbek olimlarining pedagogik va psixologik qarashlari asos qilib olindi. Tadqiqot natijalari internatsional oilalarda shaxslararo munosabatlarning quyidagi omillar asosida shakllanishini ko'rsatdi: Qadriyatlar tizimining uyg'unlashuvi, Har bir madaniyat o'ziga xos qadriyatlarni shakllantiradi. Internatsional oilada ushbu qadriyatlar integratsiyalashib, yangi oilaviy muhitni yuzaga keltiradi [7]. Kommunikativ madaniyat, Oila a'zolari o'rtasidagi muloqot sifati munosabatlarning barqarorligini belgilaydi. Turli madaniyat vakillari o'rtasida kommunikatsiya uslubi farq qilishi mumkin [9]. Ijtimoiy moslashuv, Yangi madaniy muhitga kirish jarayoni moslashuvni talab qiladi. Bu jarayon shaxsning psixologik holatiga ta'sir qiladi [10]. Tarbiya usullarining uyg'unligi, Farzand tarbiyasida turli pedagogik yondashuvlar qo'llanilishi mumkin, bu esa o'ziga xos tarbiya modelini yaratadi [6]. Internatsional oilalarda quyidagi muammolar ko'proq uchraydi: Madaniy tafovutlar, Turli madaniy qarashlar oilaviy qarorlar qabul qilishda kelishmovchiliklarga olib kelishi mumkin [5]. Til va muloqot muammolari, Bir nechta tilning mavjudligi ba'zan noto'g'ri tushunishlarga sabab bo'ladi. Psixologik moslashuv qiyinchiliklari. Yangi muhitga moslashish jarayoni stress holatlarini keltirib chiqarishi mumkin. Shu bilan birga, internatsional oilalarning ijobiy jihatlari ham mavjud: Bag'rikenglik va tolerantlik rivojlanadi, Keng dunyoqarash shakllanadi, Madaniyatlararo integratsiya yuz beradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, internatsional oilalarda shaxslararo munosabatlar kross-madaniy omillar asosida shakllanadi va bu jarayon murakkab ijtimoiy-psixologik tizimni tashkil etadi. Quyidagi xulosalar ilgari surildi: Internatsional oilalar zamonaviy jamiyatning muhim tarkibiy qismidir. Bugungi globallashuv davrida turli millat vakillari o'rtasidagi ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy aloqalar kengayib borayotgani natijasida internatsional oilalar soni ortmoqda. Bunday oilalar jamiyatda madaniyatlararo integratsiyani kuchaytiruvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. Ular turli qadriyatlarni uyg'unlashtirgan holda yangi ijtimoiy muhitni shakllantiradi va jamiyatning barqaror

rivojlanishiga xizmat qiladi. Madaniy farqlar muammo emas, balki rivojlanish omilidir. Ko‘pincha madaniy tafovutlar konflikt manbai sifatida qaraladi, ammo ilmiy yondashuv nuqtai nazaridan ular rivojlanish va boyish imkoniyati hisoblanadi. Turli madaniyatlar o‘zaro ta‘sirga kirishganda, shaxslarning dunyoqarashi kengayadi, yangi ijtimoiy tajribalar shakllanadi. Bu esa nafaqat oilaviy muhitni, balki shaxsning intellektual va ma‘naviy rivojlanishini ham ta‘minlaydi. O‘zaro hurmat va muloqot oilaviy barqarorlikning asosidir. Internatsional oilalarda barqarorlikni ta‘minlash uchun eng muhim omil – bu samarali muloqot va o‘zaro hurmatdir. Turli madaniyat vakillari o‘rtasida fikr almashish jarayoni ochiq va samimiy bo‘lishi zarur. Aynan shu orqali tushunmovchiliklar bartaraf etiladi, ishonch mustahkamlanadi va sog‘lom psixologik muhit yuzaga keladi. Kross-madaniy model oilada uyg‘unlikni ta‘minlash vositasi hisoblanadi. Kross-madaniy model internatsional oilalarda yuzaga keladigan farqlarni muvofiqlashtirishga xizmat qiluvchi muhim nazariy va amaliy vositadir. Ushbu model orqali oilada umumiy qadriyatlar tizimi shakllanadi, qarama-qarshiliklar kamayadi va uyg‘unlik ta‘minlanadi. Natijada oila a‘zolari o‘zaro hamjihatlikda yashashga erishadi va ijtimoiy jihatdan barqaror tizim shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Islom Abdug‘aniyevich Karimov. Yuksak ma‘naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma‘naviyat, 2008. – 176 b.
2. Shavkat Miromonovich Mirziyoyev. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021. – 464 b.
3. A.A. Abduqodirov. Pedagogika nazariyasi va tarixi. – Toshkent: Fan, 2019. – 320 b.
4. N.X. Xo‘jayev. Oila pedagogikasi. – Toshkent: TDPU, 2017. – 240 b.
5. O. Musurmonova. Oila ma‘naviyati. – Toshkent: Ma‘naviyat, 2016. – 200 b.
6. N. To‘xtaxodjayev. Tarbiya nazariyasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2018. – 256 b.
7. M. Quronov. Milliy tarbiya asoslari. – Toshkent: Fan, 2015. – 288 b.
8. J. Yuldashev., S. Usmonov. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O‘qituvchi, 2014. – 192 b.
- A. Sodiqov. Ijtimoiy psixologiya. – Toshkent: Universitet, 2020. – 300 b.
9. O. Xasanboyeva. Oilaviy munosabatlar psixologiyasi. – Toshkent, 2018. – 220 b.